

TIÊU MÔĐUN 2 (15 tiết)

MÔN ĐẠO ĐỨC Ở TIỂU HỌC

MỤC TIÊU

Học xong phần này, học viên cần đạt được các mục tiêu sau :

Về kiến thức

- Nêu được vị trí, mục tiêu, nhiệm vụ, nội dung môn Đạo đức ở tiểu học
- So sánh được những phương pháp và hình thức dạy học cơ bản theo quan điểm đổi mới dạy học môn Đạo đức hiện nay với chương trình cũ.
- Trình bày được yêu cầu, phương pháp, hình thức đánh giá kết quả dạy học môn Đạo đức.
- Phân tích được đặc điểm của dạy học môn Đạo đức ở lớp 1, 2, 3 và lớp 4, 5.

Về kỹ năng

Vận dụng được các phương pháp, hình thức dạy học môn Đạo đức theo tinh thần đổi mới.

- Thiết kế được kế hoạch bài học theo cấu trúc mới (thiết kế hoạt động).
- Linh hoạt, sáng tạo trong tổ chức các hoạt động dạy học để phát huy chủ động, tích cực học tập của học sinh.
- Kết hợp được các hình thức đánh giá của giáo viên với tự đánh giá của học sinh, tạo cơ hội cho học sinh tự khẳng định.

Về thái độ

- Chủ động, tích cực thực hiện các mục tiêu của môn Đạo đức ở tiểu học.
- Tự giác, nghiêm túc thực hiện đổi mới đồng bộ các khâu : thiết kế bài soạn, tổ chức hoạt động dạy học, kiểm tra đánh giá học sinh và tự đánh giá kết quả dạy học của bản thân.

Giới thiệu tiêu môđun

TT	Tên chủ đề	Số tiết	Trang số
1	Vị trí, nhiệm vụ môn Đạo đức ở tiểu học	2	
2	Phương pháp dạy học môn Đạo đức ở tiểu học	8	
3	Sử dụng phương tiện dạy học môn Đạo đức	1	
4	Thực hành	4	

Tài liệu và thiết bị để thực hiện tiêu môđun

1. Tài liệu học tập và tham khảo

- Môđun *Đạo đức và phương pháp giáo dục đạo đức ở tiểu học*, xuất bản năm 2005.
- *Giáo trình Đạo đức học* - Sách CĐSP. NXB Giáo dục, 1998.
- *Phương pháp dạy học Đạo đức* - Giáo trình đào tạo giáo viên tiểu học hệ CĐSP. NXB Giáo dục, 1998.

- Lưu Thu Thủy - Nguyễn Hữu Hợp. *Hỏi - đáp về dạy học môn Đạo đức ở tiểu học*. NXB Giáo dục, 2001.

- *Sách học sinh, sách giáo viên môn Đạo đức ở Tiểu học từ lớp 1 đến lớp 5*.

2. Phương tiện dạy học

- Máy chiếu (nếu có), bảng phụ.

- Đầu video, băng hình.

- Giấy khổ to, A4, giấy trong (nếu dùng máy chiếu).

- Bút dạ, băng dính, kéo, giấy màu,...

CHỦ ĐỀ 1 (8 tiết)VỊ TRÍ, MỤC TIÊU, NỘI DUNG MÔN ĐẠO ĐỨC Ở TIỂU HỌC

MỤC TIÊU

Học xong phần này, học viên có khả năng :

Về kiến thức

- Xác định và phân tích được vị trí, mục tiêu của môn Đạo đức ở tiểu học.
- Trình bày và phân tích được nội dung của môn Đạo đức ở tiểu học.
- Chỉ ra được những điểm mới về mục tiêu, nội dung chương trình môn Đạo đức theo Chương trình Tiểu học sau năm 2000 so với trước đây.

Về kĩ năng

Khai thác nội dung môn Đạo đức ở tiểu học phù hợp với đối tượng học sinh, thực tế, truyền thống đạo đức của địa phương.

Về thái độ

Chủ động, nghiêm túc trong việc thực hiện nội dung chương trình mới.

NỘI DUNG

Trong chủ đề này, các bạn sẽ được nghiên cứu các nội dung cơ bản : Vị trí của môn Đạo đức ; mục tiêu, nhiệm vụ, nội dung chương trình môn Đạo đức ở tiểu học. Đặc biệt là tìm hiểu những điểm mới cơ bản của mục tiêu, nội dung, chương trình môn Đạo đức ở tiểu học với chương trình cũ trước đây.

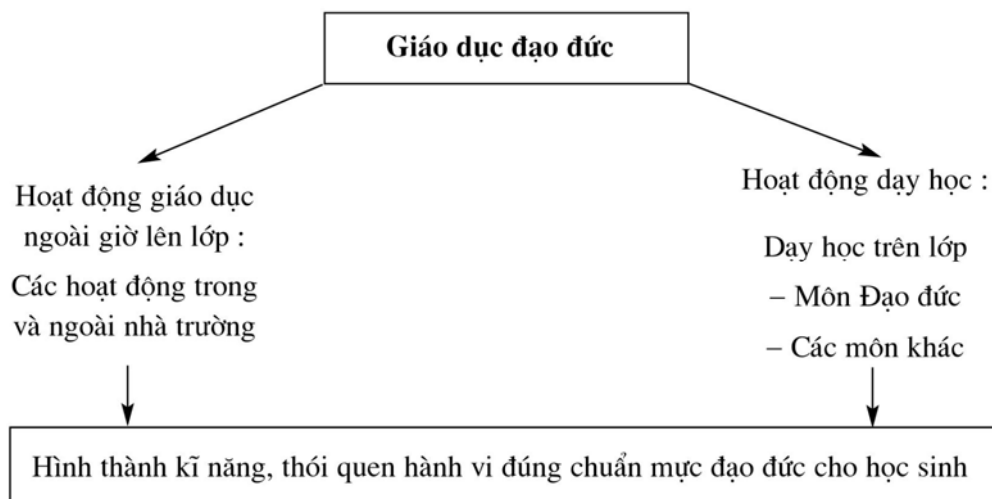
1. Vị trí môn Đạo đức ở tiểu học

Hoạt động 1. Xác định vị trí của môn Đạo đức ở tiểu học

Thời gian : 20 phút

NHIỆM VỤ

* Đọc thông tin cơ bản, xem lại con đường để giáo dục đạo đức cho học sinh tiểu học (hoạt động 4, nội dung 2, chủ đề 1, tiểu module 1), kết hợp với sơ đồ sau, bạn hãy xác định mối quan hệ giữa môn Đạo đức với mục tiêu, nhiệm vụ, nội dung giáo dục đạo đức cho học sinh tiểu học.



THÔNG TIN CƠ BẢN

Ngoài mối quan hệ mật thiết giữa môn Đạo đức với nhiệm vụ, nội dung giáo dục đạo đức các bạn đã nghiên cứu ở hoạt động 4, nội dung 2, chủ đề 1, tiểu môđun 1 thì môn Đạo đức còn có mối quan hệ hữu cơ với các môn học khác trong chương trình tiểu học, các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp.

Môn Đạo đức là một trong các con đường cơ bản và là con đường quan trọng nhất để giáo dục đạo đức cho học sinh tiểu học theo mục tiêu giáo dục toàn diện. Do đó, nó có *mối quan hệ hữu cơ với các môn học khác ở tiểu học.*

Môn Đạo đức giúp cho học sinh có kiến thức, kỹ năng hành vi đạo đức cơ bản để vận dụng, củng cố qua các môn học khác, nhất là các môn có nhiều khả năng tích hợp nội dung giáo dục đạo đức như Tiếng Việt, Tự nhiên - Xã hội, Sức khỏe, Âm nhạc, Mỹ thuật. Thông qua các môn học đó, học sinh củng cố kiến thức, kỹ năng đạo đức, mở rộng, bổ sung cho kiến thức đạo đức càng phong phú, sinh động. Do đó khi dạy đạo đức cần đảm bảo yêu cầu liên môn.

Mối quan hệ giữa môn Đạo đức với các hoạt động giáo dục ngoài giờ ở tiểu học

Môn Đạo đức cung cấp kiến thức, thái độ, kỹ năng để học sinh vận dụng, thực hành qua các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp. Các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp là những hình thức dạy học và giáo dục đạo đức sinh động, phù hợp tâm lý lứa tuổi tiểu học ; đồng thời là môi trường thực hành, luyện tập rất tốt để củng cố kiến thức, kỹ năng đạo đức. Do đó, các hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp là con đường hấp dẫn học sinh hoạt động thực hành môn Đạo đức, cần phải được quan tâm đúng mức.

Mối quan hệ giữa môn Đạo đức ở tiểu học và môn Giáo dục công dân ở trường trung học cơ sở

Nội dung môn Đạo đức ở tiểu học và môn Giáo dục công dân ở trung học cơ sở có tính đồng tâm, và cùng hướng tới hình thành cho học sinh ý thức, trách nhiệm công dân. Môn Đạo đức ở tiểu học giúp học sinh có một số kiến thức sơ giản, kỹ năng, thái độ cơ bản ban đầu, đặt nền móng cơ sở cho học sinh học tiếp môn Giáo dục công dân ở các cấp, bậc học tiếp theo. Môn Giáo dục công dân kế thừa, phát triển các kiến thức, kỹ năng, phẩm chất, năng lực được hình thành từ tiểu học.

Theo chương trình mới của môn Đạo đức, ta thấy có sự thay đổi trong mục tiêu chung, bởi vì :

- Mục tiêu của dạy học môn Đạo đức ở tiểu học là dạy hành vi đạo đức, nên cần chú trọng kỹ năng hành vi.
- Thực hiện mục tiêu giáo dục và đào tạo : Đào tạo con người cho hoạt động thực tiễn, nên học phải đi đôi với hành, dạy học môn Đạo đức cũng như giáo dục đạo đức phải gắn với thực tiễn đời sống, vì đào tạo con người là để phục vụ hoạt động thực tiễn.
- Đáp ứng yêu cầu thực tế đời sống đạo đức : Nền kinh tế thị trường có nhiều mặt tích cực ; đồng thời có nhiều tác động tiêu cực làm xói mòn một số giá trị đạo đức truyền thống. Do đó, phải quan tâm giáo dục kỹ năng hành vi đúng chuẩn mực đạo đức, thái độ, bản lĩnh kiên định trước tiêu cực, tệ nạn xã hội để mỗi công dân là một pháo đài chống lại tiêu cực và tệ nạn.

ĐÁNH GIÁ HOẠT ĐỘNG 2

Câu 1 : Trình bày mục tiêu của môn Đạo đức ở tiểu học. Căn cứ vào đâu để xây dựng mục tiêu đó ?

Câu 2 : Những ai có trách nhiệm thực hiện mục tiêu này ? Liên hệ bản thân.

3. Nhiệm vụ môn Đạo đức ở tiểu học

Hoạt động 3. Xác định nhiệm vụ của môn Đạo đức ở tiểu học

Thời gian : 20 phút

NHIỆM VỤ

- * Xem các nội dung theo chỉ dẫn trong thông tin cơ bản dưới đây.
- * Thảo luận nhóm theo câu hỏi :
 - Để đạt mục tiêu kiến thức, cần phải thực hiện nhiệm vụ gì ?
 - Để đạt mục tiêu kỹ năng, cần phải thực hiện nhiệm vụ gì ?
 - Để thực hiện mục tiêu thái độ, cần phải thực hiện nhiệm vụ gì ?

THÔNG TIN CƠ BẢN

Để thực hiện nhiệm vụ trên, các bạn cần tìm hiểu các thông tin sau :

- * Mục tiêu môn Đạo đức ở tiểu học (đã nghiên cứu ở hoạt động 2).
- * Nội dung môn Đạo đức ở tiểu học (hoạt động 4).

Để thực hiện mục tiêu và chuyển tải nội dung của môn Đạo đức đến học sinh, môn Đạo đức có nhiệm vụ quan trọng, hướng vào thực hiện mục tiêu chung của giáo dục.

ĐÁNH GIÁ HOẠT ĐỘNG 3

- * Điền dấu x vào ô trước ý kiến đúng.

Thực hiện nhiệm vụ môn Đạo đức là :

- a) Giúp học sinh có hiểu biết về kiến thức đạo đức ở mức sơ giản, phù hợp với học sinh.
- b) Giúp học sinh rèn luyện một số kỹ năng cơ bản, vừa sức theo nội dung đã học, hình thành thói quen hành vi đúng chuẩn mực đạo đức.

- c) Bồi dưỡng cho học sinh xúc cảm, tình cảm, niềm tin đạo đức, giáo dục thái độ tôn trọng, học tập, ủng hộ cái đúng, đấu tranh phòng chống cái sai.
- d) Cả ba ý kiến trên đều đúng.

4. Nội dung, chương trình môn Đạo đức ở tiểu học

Hoạt động 4. Tìm hiểu nội dung, chương trình môn Đạo đức ở tiểu học

Thời gian : 25 phút

NHIỆM VỤ

* Đọc các thông tin theo chỉ dẫn trong thông tin cơ bản, sau đó lập bảng liệt kê các chủ đề đạo đức từ lớp 1 đến lớp 5 theo hướng dẫn sau :

Các quan hệ đạo đức của học sinh	Lớp 1	Lớp 2	Lớp 3	Lớp 4	Lớp 5
1. Quan hệ với bản thân					
2. Quan hệ với gia đình					
3. Quan hệ với nhà trường					
4. Quan hệ với cộng đồng, xã hội					
5. Quan hệ với môi trường tự nhiên					

* Thảo luận nhóm : Từ nội dung của môn Đạo đức đã thống kê ở trên, kết hợp với hiểu biết của các bạn qua triển khai thay sách môn Đạo đức, tìm ra những điểm mới về nội dung, chương trình môn Đạo đức ở tiểu học.

THÔNG TIN CƠ BẢN

Để thực hiện nhiệm vụ trên, các bạn cần tìm hiểu các thông tin sau :

- * Các chủ đề đạo đức trong sách Đạo đức của học sinh từ lớp 1 đến lớp 5.
- * Nội dung giáo dục đạo đức cho học sinh tiểu học : Thông tin phản hồi cho hoạt động 3, chủ đề 2, tiểu môđun 1.
- * Chương trình môn Đạo đức, sách giáo viên Đạo đức lớp 1, 2, 3, phần chung.

ĐÁNH GIÁ HOẠT ĐỘNG 4

Câu 1 : Điền dấu x vào ô trước ý kiến đúng.

- a) Ưu tiên cho các môn Toán, Tiếng Việt.
- b) Chỉ dạy nội dung nào mình thấy tâm đắc.
- c) Dạy đủ nội dung, chủ đề đạo đức trong chương trình.

Câu 2 : Nếu dùng 3 tiết phần mềm dành cho địa phương để dạy môn khác, sẽ :

- a) Vi phạm khuyết điểm : tùy tiện.
- b) Vi phạm pháp lệnh của Nhà nước.
- c) Không có lỗi.

THÔNG TIN PHẢN HỒI CHO CÁC HOẠT ĐỘNG

*** Hoạt động 1**

Vị trí của môn Đạo đức ở tiểu học

- Là con đường cơ bản và quan trọng nhất trong việc thực hiện giáo dục đạo đức - tiêu chí hàng đầu trong nhân cách toàn diện của học sinh.

- Là cơ sở để các môn học khác tích hợp nội dung giáo dục đạo đức cho học sinh.

- Là tiền đề để học sinh tiếp tục học môn Giáo dục công dân ở trường trung học cơ sở.

Bởi môn Đạo đức có vị trí quan trọng như trên, nên trong quá trình dạy học phải thực hiện đúng nội dung, chương trình môn học, tuyệt đối không bớt xén thời gian hoặc cắt xén chương trình.

Gợi ý trả lời câu hỏi đánh giá

Câu 1 : Đáp án b.

Câu 2 : Đáp án c.

Nếu cho rằng không có môn Đạo đức vẫn tiến hành giáo dục đạo đức cho học sinh là quan điểm phiến diện, chưa nhận thức đúng về vị trí của môn Đạo đức ở tiểu học. Nếu không có môn Đạo đức thì giáo dục đạo đức qua các môn học khác, qua hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp sẽ gặp nhiều khó khăn.

*** Hoạt động 2**

Những điểm mới trong mục tiêu môn Đạo đức ở tiểu học

Mục tiêu	Chương trình cũ	Chương trình mới
Kiến thức	Được coi trọng, nhưng hạn hẹp trong SGK.	Coi trọng, được mở rộng bằng nhiều kênh thông tin khác nhau : tài liệu học tập, giáo viên, các bạn, thông tin đại chúng, thực tiễn,...
Kĩ năng	Mờ nhạt, hầu như chỉ thực hiện trong phạm vi lớp học và ở mức độ biết xác định hành vi đúng, sai.	Đặc biệt coi trọng, được tổ chức luyện tập trong và sau bài học ở mức độ: - Có kĩ năng lựa chọn hành vi đúng một cách phù hợp. - Có kĩ năng và thói quen hành vi đúng.
Thái độ	Được thực hiện ở mức độ: học tập, không học tập và giải thích vì sao ?	Được coi trọng với các mức độ: - Học tập, không học tập và giải thích vì sao ? - Biết bày tỏ thái độ đồng tình với hành vi đúng, phản đối hành vi sai. - Biết đấu tranh chống hành vi sai của bản thân và người khác một cách phù hợp.

Gợi ý trả lời câu hỏi đánh giá

Câu 1 : Các căn cứ để xây dựng mục tiêu chương trình môn Đạo đức :

- Mục tiêu kinh tế - xã hội.

- Mục tiêu chung của giáo dục phổ thông.

- Thực tiễn giáo dục tiểu học hiện nay.

- Đặc điểm sinh - tâm lí của học sinh tiểu học.

Câu 2 : Các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường. Trong đó, giáo viên giảng dạy môn Đạo đức là nòng cốt.

*** Hoạt động 3 : Đáp án d.**

*** Hoạt động 4**

Điểm mới về chương trình môn Đạo đức :

Toàn bộ chương trình gồm 35 tiết / năm học, được cấu trúc như sau :

- Phần cứng : 14 bài ´ 2 tiết = 28 tiết.
- Phần mềm : Dành cho địa phương = 3 tiết.
- Ôn tập học kì I = 1 tiết.
- Kiểm tra học kì I = 1 tiết.
- Ôn tập học kì II = 1 tiết.
- Kiểm tra học kì II = 1 tiết.

Cộng : 35 tiết.

- Điểm mới nhất của chương trình môn Đạo đức là đã dành 3 tiết phần mềm cho việc giáo dục những vấn đề liên quan đến đạo đức và pháp luật của địa phương. Nó có ý nghĩa quan trọng ở chỗ : Gắn giáo dục và dạy học môn Đạo đức với thực tiễn đời sống đạo đức ngay trong cộng đồng dân cư, nơi học sinh sống và học tập, nhằm giáo dục truyền thống đạo đức, văn hoá của địa phương, qua đó giáo dục tình yêu quê hương cho học sinh. Đồng thời, giúp học sinh biết và ngăn chặn sự xâm nhập của tệ nạn xã hội từ chính mặt trái của nền đạo đức ngay xung quanh các em. Do đó, không lạm dụng 3 tiết phần mềm này để làm việc khác, vì như vậy là vi phạm Pháp lệnh của Nhà nước.

- Cùng với giáo dục truyền thống đạo đức của dân tộc, chương trình đã cập nhật nội dung mới như hội nhập,...

- Chương trình được cấu trúc đồng tâm, phát triển về các quan hệ đạo đức giữa các lớp, đồng thời được phân chia thành hai giai đoạn phù hợp với đặc điểm tâm sinh lí lứa tuổi của học sinh theo từng nhóm lớp. Giai đoạn thứ nhất (từ lớp 1 đến lớp 3) : Chủ yếu giáo dục các hành vi có tính luân lí có tính giao tiếp ở gia đình và nhà trường. Nội dung được thể hiện trên cả kênh hình và kênh chữ ; ngôn ngữ diễn đạt ngắn gọn, rõ ràng, dễ hiểu. Giai đoạn 2 (lớp 4, 5) : Nội dung các chuẩn mực được mở rộng về phạm vi (quê hương, đất nước, nhân loại), bước đầu giáo dục cho học sinh ý thức, hành vi của người công dân, một số phẩm chất đặc trưng của người lao động,... phù hợp với lứa tuổi của các em.

Những điểm mới về nội dung môn Đạo đức ở tiểu học

- Tích hợp giáo dục kĩ năng sống cho học sinh. Cuộc sống cần có nhiều kĩ năng khác nhau. Đối với học sinh tiểu học, chú trọng giáo dục một số kĩ năng cơ bản như : tự nhận thức, giao tiếp, xác định giá trị, ra quyết định, kiên định.

- Tích hợp dọc và tích hợp ngang quyền kết hợp với bốn phạm vi của trẻ em, tất cả các khối lớp đều được tích hợp giáo dục quyền trẻ em ở những mức độ khác nhau.

- Chú trọng giáo dục cho học sinh về trách nhiệm của mình với chính bản thân mình : có trách nhiệm với lời nói và việc làm của mình, tự trọng, giữ lời hứa,...

Gợi ý trả lời câu hỏi đánh giá

Câu 1 : Đáp án c.

Câu 2 : Đáp án b.